

ISZB-19/2010.
(ISZB-19/2010-2014.)

J e g y z ő k ö n y v *

az Országgyűlés **Ifjúsági, szociális, családügyi és lakhatási bizottságának**
2010. november 4-én, csütörtökön 10 órakor
a Budapesti Módszertani Szociális Központ és Intézményeiben
megtartott kihelyezett üléséről

**A jegyzőkönyv eredeti hitelesített példánya az Országgyűlés Levéltárában megtalálható.*

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	3
<i>Az ülés résztvevői</i>	4
<i>Elnöki bevezető, a napirend elfogadása</i>	5
<i>Pelle József köszöntője</i>	5
<i>Az adó- és járuléktörvények, a számviteli törvény és a könyvvizsgálói kamarai törvény, valamint az európai közösségi jogharmonizációs kötelezettségek teljesítését célzó adó- és vámjogi tárgyú törvények módosításáról szóló törvényjavaslat (T/1376. szám) (A bizottság feladatkörébe tartozó kapcsolódó módosító javaslatok megvitatása)</i>	6
<i>Tájékoztató a hajléktalan-ellátásra való téli felkészülésről</i>	8
<i>Dr. Andráczi-Tóth Veronika szóbeli tájékoztatója</i>	8
<i>Kérdések</i>	9
<i>Válaszok</i>	12
<i>Tájékoztató a BMSZKI működéséről</i>	15
<i>Pelle József tájékoztatója</i>	15
<i>Dr. Győri Péter hozzászólása</i>	20
<i>Egyebek</i>	25

Napirendi javaslat

1. Pelle József, az intézmény igazgatójának köszöntője
2. Az adó- és járuléktörvények, a számviteli törvény és a könyvvizsgálói kamarai törvény, valamint az európai közösségi jogharmonizációs kötelezettségek teljesítését célzó adó- és vámjogi tárgyú törvények módosításáról szóló törvényjavaslat (T/1376. szám) (A bizottság feladatkörébe tartozó kapcsolódó módosító javaslatok megvitatása)
3. Tájékoztató a hajléktalan-ellátásra való téli felkészülésről. Előadó: a Nemzeti Erőforrás Minisztérium képviselője
4. Tájékoztató a BMSZKI működéséről
5. Egyebek

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Sneider Tamás** (Jobbik), a bizottság elnöke

Ágh Péter (Fidesz) alelnök
Talabér Márta (Fidesz) alelnök
Czúnyiné dr. Bertalan Judit (Fidesz)
Erdős Norbert (Fidesz)
Prof. Iván László (Fidesz)
Lakatosné Sira Magdolna (Fidesz)
Dr. Tapolczai Gergely (Fidesz)
Dr. Lanczendorfer Erzsébet (KDNP)
Dr. Stágel Bence (KDNP)
Szűcs Erika (MSZP)
Dr. Varga László (MSZP)
Baráth Zsolt (Jobbik)
Vágó Sebestyén (Jobbik)
Vágó Gábor (LMP)

Helyettesítési megbízást adott:

Bábiné Szottfried Gabriella (Fidesz) Talabér Mártának (Fidesz)
Csizi Péter (Fidesz) dr. Tapolczai Gergely (Fidesz)
Hirt Ferenc (Fidesz) prof. Iván Lászlónak (Fidesz)
Kapus Krisztián (Fidesz) Erdős Norbertnek (Fidesz)
Lakatosné Sira Magdolna (Fidesz) megérkezéséig Ágh Péternek (Fidesz)
Rónaszékiné Keresztes Monika (Fidesz) Czúnyiné dr. Bertalan Juditnak (Fidesz)
Székyné dr. Sztrémi Melinda (Fidesz) dr. Lanczendorfer Erzsébetnek (KDNP)
Dr. Tarnai Richárd (KDNP) dr. Stágel Bencének (KDNP)
Dr. Varga László (MSZP) megérkezéséig Szűcs Erikának (MSZP)

Meghívottak részéről

Hozzászólók

Pelle József, a Budapesti Módszertani Szociális Központ és Intézményei igazgatója
Dr. Győri Péter Budapesti Módszertani Szociális és Intézményei Központ szakmai igazgatóhelyettese
Lucz Zoltánné főosztályvezető (Nemzetgazdasági Minisztérium)
Dr. Andrászi-Tóth Veronika főosztályvezető (Nemzeti Erőforrás Minisztérium)

(Az ülés kezdetének időpontja: 10 óra 17 perc)

Elnöki bevezető, a napirend elfogadása

SNEIDER TAMÁS (Jobbik), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Tisztelt Bizottság! Megállapítom, hogy a bizottságunk határozatképes. A helyettesítéseket majd a szavazás előtt ismertetem. Kérdezem, hogy a napirendi pontokhoz van-e valakinek hozzászólása vagy észrevétele. *(Nincs jelentkező.)* Amennyiben nincs, kérem, hogy kézfelemeléssel jelezze, aki elfogadja a napirendi javaslatot. *(Szavazás.)* Egyhangú. Köszönöm szépen. Mielőtt továbbmennénk, ismertetem a helyettesítéseket. Bábiné Szottfried Gabriellát Talabér Márta helyettesíti, Csizi Péter urat Tapolczai Gergely képviselő úr, Hirt Ferenc képviselő urat Iván László professzor úr helyettesíti, Kapus Krisztiánt Erdős Norbert, Lakatosné Sira Magdolnát Ágh Péter, Rónaszékiné Keresztes Monikát Czunyné képviselő asszony helyettesíti, Székyné dr. Sztrémi Melindát Lanczendorfer Erzsébet, Tarnai Richárdot Stágel Bence képviselő úr helyettesíti, dr. Varga László képviselő urat Szűcs Erika képviselő asszony helyettesíti.

Nos, az első napirendi pont keretében felkérem Pelle József urat, az intézmény vezetőjét, hogy köszöntse néhány szóval a bizottságot, illetve néhány gondolatot mondjon el az intézményről, de az egyébként majd egy később napirendi pont lesz, akkor bővebben ki lehet fejteni.

Pelle József köszöntője

PELLE JÓZSEF, a Budapesti Módszertani Szociális Központ és Intézményei igazgatója: Sok szeretettel köszöntöm az Országgyűlés Ifjúsági, szociális, családgügyi és lakhatási bizottságának elnökét, tagjait, a megjelent képviselő urakat, a minisztérium és a Fővárosi Önkormányzat képviselőit, kedves vendégeinket! Csak közhelyet tudok mondani: nagyon nagy megtiszteltetés egy költségvetési intézmény számára, különösen, ha nem egy országos hatáskörrel működő intézmény, hogy vendégül láthatja a Magyar Országgyűlés illetékes szociális bizottságát. És megnyugtató is, hogy erre sor kerülhetett, nekünk megnyugtató azért, mert azt fejezi ki, hogy továbbra is fontos szereplői vagyunk az ellátásnak, és ennek megfelelő figyelem irányul ránk, megnyugtató, mert minden eddigi szociális bizottság tulajdonképpen tartott itt egy kihelyezett ülést, és szükségesnek tartotta, hogy megismerkedjen a munkánkkal. Még egy dolog miatt is megnyugtató, ez a nevében is benne van, hogy ez a lakhatási ügyekkel is foglalkozó bizottság, mert a mi fejünkben – bárhogya is van mindenféle irodalomban és hatásköri leosztásban -, a mi fejünkben nagyon-nagyon komolyan összekapcsolódnak a szociális és a lakhatási ügyek, és teljesen a helyénvalónak érezzük, hogy erre itt sor kerül. Bízunk benne, hogy nemcsak az intézmény mérete az, ami kiváltja az érdeklődést, bár ez sem elhanyagolható, a későbbiekben el fogom mondani, az országos hajléktalanellátásnak mintegy a negyedét a mi intézményünk biztosítja. Ez elég megdöbbentően hangzik, de tényszerűen erről van szó a számok alapján. Abban is nagyon bízom, hogy nemcsak az intézmény méretének köszönhető ez a figyelem, hanem az itt folyó munka színvonalának is.

A napirend előtt elhangzott, hogy részletesebben az intézmény bemutatására, illetve az itt folyó ellátás megmutatására majd külön napirendben kerül sor. Én most egy-két technikai részletet szeretnék most mondani.

Elnézést kérek a szűkös körülményekért, mi nem vagyunk felkészülve ilyen rangos rendezvények lebonyolítására. A mosdó ott található a sarokban a függöny mögött, illetve a másik ajtó mögött jobbra, elég szűkös kapacitású, de ezt tudjuk felkínálni, és ez az, ami használható. És szeretném még elmondani, hogy itt semmi sem díszlet, itt mind a két ajtónk mögött igazi hajléktalanellátás folyik, igazi körülmények között, igazi hajléktalanokkal. Mi ebben élünk, ez a munkánk, és nem tudunk laboratóriumi, steril körülményeket teremteni még

egy ilyen tanácskozáshoz sem, nem is állt szándékunkban ez. Tehát elnézést még egyszer a szűkös körülmények miatt. Ennyit kívántam köszöntőnek elmondani, a többit, a többi izgalmas dolgot majd a minket érintő napirendnél. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönjük szépen a rövid bemutatást. Én azért mindenképp megjegyezném főigazgató úrnak, hogy mi nagyon is elégedettek vagyunk ezzel a körülménnyel, nem is vártuk, hogy ilyen körülmények fogadnak, úgyhogy az intézmény a maga részéről biztos, hogy kitett magáért a mi látogatásunk kapcsán, úgyhogy ezt nagyon szépen köszönjük.

Az adó- és járuléktörvények, a számviteli törvény és a könyvvizsgálói kamarai törvény, valamint az európai közösségi jogharmonizációs kötelezettségek teljesítését célzó adó- és vámjogi tárgyú törvények módosításáról szóló törvényjavaslat (T/1376. szám) (A bizottság feladatkörébe tartozó kapcsolódó módosító javaslatok megvitatása)

Nos, akkor következzen a második napirendi pont: az adó- és járuléktörvények, a számviteli törvény és a könyvvizsgálói kamarai törvény, valamint az európai közösségi jogharmonizációs kötelezettségek teljesítését célzó adó- és vámjogi tárgyú törvények módosításáról szóló törvényjavaslathoz benyújtott kapcsolódó módosító javaslatok tárgyalása. A kormány képviseletében köszöntöm Lucz Zoltánné főosztályvezető asszonyt, Varga Zoltán és dr. Faragó Lajos vezető tanácsos urakat, a Nemzetgazdasági Minisztérium részéről. Az ajánlás 1. pontjában Vágó Sebestyén képviselőtársunk javaslatáról kérdezném a kormány álláspontját.

LUCZ ZOLTÁNNÉ (Nemzetgazdasági Minisztérium): A kormány nem támogatja.

ELNÖK: A bizottság részéről kíván-e valaki hozzászólni? Vágó Sebestyén képviselő úr!

VÁGÓ SEBESTYÉN (Jobbik): Köszönöm szépen a szót, elnök úr. Elmondanám azért, hogy mihez kapcsolódott ez a módosító indítvány. Dr. Gyenes Géza frakciótársam benyújtott egy módosító indítványt a törvényhez, amiben tulajdonképpen szinte ugyanez volt a szöveg, csak fogyatékos gyermeket írt. És itt fontosnak tartottuk azt, hogy kapcsolódó módosítót nyújtunk be, és átváltoztassuk fogyatékos eltartottá, ugyanis nemcsak gyermekekről van szó. És úgy gondoltuk, hogy ezt a megemelt összeget, még a három gyermek után járó adókedvezményhez képest is megemelt összeget megérdemlik azok a családok, akik nem az – ha egy kicsit a csúnyábbik oldalról közelíteném meg –, nem az intézményi ellátókat terhelik a fogyatékos eltartottjaikkal, hanem ők maguk a családjukban gondoskodnak róla. A másik szempontból pedig amit morális, emberi, illetve keresztényi szempontból is megfogalmazhatunk: azért is megérdemlik, mert vállalják azt a terhet, amit hogyha szabad ismét keresztény szempontból megközelíteni, amit isten rájuk rótt, és a családjukban tartják a családjukban született eltartottat. Mivel a gyakorlat azt mutatja, hogy amit a kormány nem támogat, azt a bizottság sem fogja támogatni, fel vagyok arra készülve, hogy a bizottság ezt nem fogja támogatni. De erről már láttam azt, hogy a kapcsolódó módosító elindította a kormányoldalnak is a fantáziáját és egy hasonló, igaz, hogy csökkentettebb összeggel, de mégis emelt összeggel egy hasonló módosító indítványt is találunk a kormányoldal részéről. Úgyhogy ez számomra öröm az ürömben, hogy az én kapcsolódómat, gondolom, nem fogják a kedves kollégák elfogadni, de a kicsit csökkentett összegű, de hasonló irányú kapcsolódó módosító indítványt pedig el fogják fogadni. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Kérdezem, kíván-e még valaki hozzászólni. *(Nincs jelentkező.)* A javaslatról szavazás következik. Ki az, aki támogatja a módosító javaslatot? *(Szavazás.)* Hat igen. Ki nem támogatja? *(Szavazás.)* Tizenhat. Tartózkodás volt-e? *(Nincs jelentkező.)* Nem volt. Köszönöm. A bizottság nem támogatta a módosító javaslatot, és egyharmadot sem kapott.

Az ajánlás 2. pontjában Kővári János javaslatáról kérdezem a kormány álláspontját.

LUCZ ZOLTÁNNÉ (Nemzetgazdasági Minisztérium): Nem támogatjuk.

ELNÖK: A bizottság részéről kíván-e valaki hozzászólni? Vágó Sebestyén!

VÁGÓ SEBESTYÉN (Jobbik): Elnézést, hogy fogadatlan prókátorként hozzászóllok. Meglepett a kormány reakciója, hogy nem támogatja, de én azért azt kérem a képviselőtársaimtól – bár nem az én kapcsolódó módosító indítványom -, hogy a bizottság megfontolva azokat, amiket az előbb elmondtam, illetve a fogyatékos eltartottak helyzetéből, szemszögéből nézve ennek a jelentőségét, támogassa ezt a kapcsolódó módosító indítványt. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Kíván-e még valaki hozzászólni? *(Nincs jelentkező.)* Amennyiben nem, én szeretném Lucz Zoltánnénak legalább egy mondat erejéig visszaadni a szót, hogy indokolja meg a döntésüket.

LUCZ ZOLTÁNNÉ (Nemzetgazdasági Minisztérium): Tisztelt Elnök Úr! A kormány tegnap foglalkozott a módosító indítványokkal, és előzetesen áttekintettük ennek a módosító indítványnak a tartalmát, és az volt az álláspont, hogy nagyon jelentős önmagában véve a családi kedvezmény összege, ami 2011-től bevezetésre kerül, és a cél természetesen támogatandó, de már nem az adórendszer keretein belül. Tehát alapvetően az volt az érv, hogy az adórendszeren kívül kellene megtalálni a támogatásnak ezt a módját, minimum százezer gyerekről van szó ebben az esetben és nyilvánvaló, hogy egy szempont ebben a vonatkozásban a jelentős költségvetési hatás is. Úgyhogy ennyit tudok hozzáfűzni. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Rendben. Köszönöm szépen. Vágó Sebestyén.

VÁGÓ SEBESTYÉN (Jobbik): Azért ezzel vitatkoznék, a nagyon jelentős költségvetési hatásáról, ugyanis ez ösztönző lehet, a fogyatékos eltartottat nevelő, fogyatékossgal élő gyermeket nevelő családok számára motiváló tényező lehet. Nem kényszerülnének arra, hogy intézményi keretek között legyen kénytelenek neveltetni a gyermekeiket, a fogyatékossgal élő gyermekeiket, és ez inkább kedvező hatással lenne a költségvetésre, mint negatív hatással. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Kíván-e még valaki a képviselők részéről hozzászólni? *(Nincs jelentkező.)* Szavazás következik az ajánlás 2. pontjáról. Kérdezem, hogy ki támogatja a javaslatot. *(Szavazás.)* Hat. Ki nem támogatja? *(Szavazás.)* Tizenhat. A bizottság nem támogatta a javaslatot, egyharmadot sem kapott. Ezzel be is fejeztük a 2. napirendi pontot. Köszönöm szépen a kormány képviselőjének a jelenlétet.

Tájékoztató a hajléktalan-ellátásra való téli felkészülésről

A harmadik napirendi pontunk egy tájékoztató a hajléktalan-ellátásra való téli felkészülésről. Köszöntöm a napirendi pont előadóját, dr. Andráczi-Tóth Veronika főosztályvezető asszonyt, a Nemzeti Erőforrás Minisztérium részéről. Megadom a szót.

Dr. Andráczi-Tóth Veronika szóbeli tájékoztatója

DR. ANDRÁCZI-TÓTH VERONIKA (Nemzeti Erőforrás Minisztérium): Köszönöm szépen. Röviden szeretnék szólni a téli felkészülésről, a hajléktalanellátás területére vonatkozóan. Egy-egy téli napon mintegy háromezer ember alszik fedél nélkül az utcán és kilencezer ember veszi igénybe a hajléktalanszállók szolgáltatásait. A hajléktalanellátórendszer a szociális szolgáltatások közül egy speciális terület, amennyiben kétféle támogatást is igénybe tud venni. Egyrészt a különböző ellátási típusokhoz normatív támogatások kapcsolódnak, másrészt kiegészítő támogatások is vonatkoznak erre a területre.

A normatív támogatás összege 2010-ben hatmilliárd forint körül alakul. Ez egy becsült összeg, amennyiben a bizonyos ellátási típusok egy szakfeladaton jelennek meg a költségvetésben és az Államkincstár is csak így tudja ezeket az adatokat biztosítani. Például arra gondolok, ahogy a hajléktalan nappali intézmények a pszichiátriai ellátó helyekkel azonos támogatásban részesül, ezért egy összeg jelenik meg az Államkincstárnál is, úgyhogy a hatmillió forint egy becsült összeg.

2011-ben a költségvetési törvénytervezetét látva a normatívák hasonló, illetve ugyanazon a szinten maradnak, így a hatmilliárd forint a jövő évben is hasonlóképpen fog alakulni.

A kiegészítő támogatás a területen működő két közalapítványhoz érkezik és ők osztják tovább a hajléktalanellátással foglalkozó egyéb szervezeteknek. A Hajléktalanokért Közalapítványt, illetve az Összefogás a Budapesti Lakástalanokért és Hajléktalanokért Közalapítványt öleli ez fel. Az Összefogás a közép-magyarországi régióban működő szervezetek számára biztosít forrásokat, míg a Hajléktalanokért Közalapítvány pedig a hat konvergenciaregióban működő szervezetek számára. Ez az összeg 2010-ben 607 millió forint volt, azonban a júliusi zárolás a közalapítványok támogatását is érintette, így 515,9 millió forintra csökkent az az összeg, amely a két közalapítvány között úgy oszlik meg, hogy az Összefogás Közalapítvány 238 millió forintot, a Hajléktalanokért Közalapítvány pedig 277,9 millió forintot kap, ha a terület támogatását szolgáló pályázatokat írják ki, illetve programokat támogatnak.

A közalapítványoknál fontos kiemelni azt, hogy a Hajléktalanokért Közalapítvány már befejezte a pályáztatást, és a pályázatok terhére az alábbi programok valósultak meg. Étkeztetésre 38,5 millió forintot biztosítottak, ez hétköznapi országos 2417 adag ételt, hétvégén pedig 2087 adag ételt jelent. Ez vegyesen, hideg és meleg étel is, és ezt a melegekben és a különböző szállásnyújtó helyeken osztják ki. 12,3 millió forint értékben egészségügyi programok valósulnak meg, ami 53 betegszobai férőhelyt jelent országosan, illetve 7565 fő részére osztanak gyógyszereket, kötszereket, vitaminokat és immunerősítő eszközöket.

Kilenc intézményben pedig rendszeres orvosi és szakápolói rendelés van, és az utcán élők esetében látogatás biztosítása valósul meg ebből az összegből. Az utcai gondozó szolgálatok működésének támogatása is meg fog valósulni, részben az ötvenezer lakosságszám alatti településeken hoznak létre 11 szolgálatot, illetve 18,2 millió forint az utcai szolgálatok hétvégi, illetve ünnepnapokon való működésére fordítódik.

Ezen túl még nem várt helyzetek kezelésére 39,9 millió forintos keretösszeg is rendelkezésre áll arra az esetre, hogy a nagy hidegre gyorsan reagálni tudjon az ellátórendszer.

Az Összefogás Közalapítványnak a szerződése a kormányváltás miatt csúszott, ennek a megkötésére csak az ősz elején került sor, így a közalapítványnál a pályáztatás még nem zárult le. Tegnap volt a pályázatok bírálása, és még a kuratórium döntése hátra van. Így pontos adatokkal, hogy hány forintot milyen célokra osztanak ki, csak november közepén fogunk tudni szolgálni. De a célterületek mint az étkeztetés, az utcai gondo- zó szolgálatok téli támogatása, egészségügyi szolgáltatások meg fognak valósulni.

A közalapítványokon kívül szeretném mindenképpen megemlíteni az időszakos férőhelyek létrehozásának a lehetőségét, amely november 1-jétől április 30-ig biztosítja nappali melegedők, illetve szállásnyújtó ellátások esetében időszakos többletférőhelyek biztosításának a lehetőségét. Ez az előző években 1000-1200 férőhellyel bővítette az ellátórendszer kapacitását, és mindenképpen előnyös ez a lehetőség, hiszen tervezhetően bővül a téli kapacitás, illetve ehhez forrást és a normatívákat tudják a szolgáltatók igénybe venni.

Még egy pár mondatban szeretném megemlíteni, hogy a diszpécsterszolgálatok mennyire fontos szerepet töltenek be az ellátórendszerben. Az év teljes egészében, de télen is kiemelték, hiszen naprakész információkkal rendelkeznek az egyes, elérhető szolgáltatásokról, és fogadják az állampolgári hívásokat, és értesítik az illetékes szerveket, hogy azok minél előbb eljussanak az utcán élő hajléktalanok segítségére.

Mindenképpen – záró gondolatként – szeretném azt kiemelni, hogy nemcsak a hajléktalan emberekre figyelünk oda a téli hidegben, hanem a saját otthonukban élő, a hidegben életveszélybe kerülő, legszegényebb, illetve magányos, idős emberekre is szükséges odafigyelni. A korábbi évekhez hasonlóan idén is a minisztérium fel fogja hívni az ezekre a helyzetekre való odafigyelés fontosságára a figyelmet, és meg fogjuk keresni a nagyobb városokat, az ellátórendszer tagjait, illetve a szociálpolitikáért felelős helyettes államtitkár úr már a héten kiküldi azt a levelet a megyei jogú városoknak, amelyekben mind a hajléktalanokra, mind pedig a saját otthonukban élő idős emberek problémáira felhívjuk a figyelmet, és kérjük, hogy minél jobban figyeljenek oda, próbálják az ilyen tragédiákat megelőzni, illetve megelőzési intézkedési terv készítését kérjük ezektől a városoktól. Ha ezek a tervek beérkeznek, akkor a karitatív szervezetekkel felvesszük a kapcsolatot, de már fel is vettük egyébként, és kiemelten a nagyvárosokban a hajléktalan emberek segítségére szeretnék az adományokat irányítani, hogy célzottan hozzájuk jussanak el. Köszönöm.

Kérdések

ELNÖK: Köszönöm szépen a tájékoztatót. Kérdezem a bizottság tagjait. Iván László professzor úr!

PROF. IVÁN LÁSZLÓ (Fidesz): Köszönöm szépen. Az 50 ezer személyt, mint hatákszámot szeretném megközelíteni és értelmezni. Azt mondják, hogy a fővárosban a kerületek 50 ezer lakos felettinek vagy alattinak számítanak, és ha felettinek, akkor ez hogy kapcsolódik ehhez a kérdéshez, amit tárgyalunk. A második kérdésem, hogy lényegében ez a levélbeni értesítése az otthonunkban lakó idősöknek, hogy gondoskodásra szorulnának a téli hónapokban, ez utána hogy valósul meg a megvalósításban. Tehát ez a karitás, a helyi civil szervezetek vagy ez önkormányzati szinten jelentkező, ellenőrizhető vagy ellenőrizendő feladat? Az egész nagyon fontos rendszer, a kvázi ellenőrző rendszer hogyan jelenik meg már most 2010-11-ben?

ELNÖK: Köszönjük. Kérdezem a bizottság tagjait még, hogy kinek van kérdése.

VÁGÓ GÁBOR (LMP): A rendkívül embertelen területfejlesztési törvénnyel párhuzamosan a miniszterelnök úr megkért három minisztériumot, hogy dolgozzanak ki egy

hajléktalansággal kapcsolatos stratégiát, és arra szeretnék rákérdezni, hogy ez a munka elindult-e, és ha igen, ez hogyan áll. Amennyiben bevezetik ezt a – nem tudok rá szavakat találni – területrendezési törvényt, akkor miként fog megváltozni a hajléktalanellátó rendszer, tekintettel arra, hogy a külterületen nagyobb esélyük van a megfagyásra, hiszen szem elől veszítheti őket könnyen az ellátórendszer. A kérdésem pedig arra vonatkozik, konkrétan ahhoz kapcsolódik, amit ön elmondott, hogy van-e lehetőség a hajléktalanellátó rendszerben kapacitásbővítésre. Ez nem jár-e együtt zsúfoltságnöveléssel? A kapacitásbővítés esetleg újabb terek nyitását jelenti-e vagy egyszerűen plusz ágyak betevését? Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Kérdezem, kíván-e még valaki hozzászólni? Szűcs Erika!

SZŰCS ERIKA (MSZP): Köszönöm szépen. Volt önkormányzati tisztségviselőként volt alkalmam a hajléktalanellátás nehéz, de alapvetően eredményes munkájával megismerkedni. A tájékoztató az jelzi, hogy a hajléktalanellátás kormányzati szinten is megfelelően nyomon van követve. Ami igazán probléma, az elhangzott itt, a tájékoztatóban, és ez 2009 elején különösen kulminál, hogy a téli időjárás kockázatai arányaiban kevésbé a hajléktalanokat, sokkal inkább az otthonaikban élő, de ellátatlan, család nélküli, figyelmet nem kapó időseket fenyegeti. És nem is annyira a nagyvárosokban sajnos, hanem a kis falvakban, tanyákon.

Tehát én azt gondolom, hogy a bizottság, miközben a hajléktalanellátásra való téli felkészülést értékeli, elismeri, a közben nyomatékosan javaslom, és ajánlom, hogy hívja fel a figyelmet erre a második problémára. Azon a 2009-es megbeszélésen részt vettek a nagy áramszolgáltatók, a szakmai szervezetek képviselői, önkormányzati szervezetek képviselői, és ott tulajdonképpen arról volt szó, hogy ki kellene alakítani egy működési módot, amely arról szól, hogy minden év októberében-novemberében legyen egy felmérés. Tehát azonosítsuk be a különösen veszélyeztetett családokat, személyeket, ebben vegyen részt az önkormányzat a maga szociális szolgáltatásával, adjanak hozzá segítséget a nagy energiaszolgáltatók, áramszolgáltatók, gázszerelő, itt elsősorban kikapcsolt háztartások vannak, nincs már szolgáltatás, tehát eleve kizárt, hogy ezt használni tudják, nyilván részt tudnak venni a falugondnokok, tanyagondnokok, és azt gondolom, hogy ez minden téli időszakban ez egy speciális projekt kell majd legyen az önkormányzatok részéről, hogy ezeket a különösen veszélyeztetett embereket, családokat ebben az időszakban támogassák és segítsék. Amennyit a nemzeti közmunka-foglalkoztatási programról lehet tudni, én azt gondolom, hogy egy ilyen jelzőrendszerre jól ráépíthető egy olyan projekt, ami a téli tüzelő biztosítását, szükség esetén a kályha vagy az energiaszolgáltató eszköz biztosítását is megvalósítja, mert volt olyan, hogy vitték a fát, csak nem volt miben eltűzelni. És hát egy folyamatos látogatásszervezést tud támogatni és segíteni, egy időszakos dolog, de azt mondom, hogy rendkívül fontos, és akkor nagyon jól ki tudja egészíteni az egyébként jól szervezett, intézményileg szakemberrel jól ellátott hajléktalanellátást ezzel, a ma még látens, lappangó, nem eléggé feltárt és nem eléggé jól megszervezett területtel az ellátatlan és a tél veszélyének fokozottan kitett emberekkel és családokkal. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Iván László professzor úr.

PROF. IVÁN LÁSZLÓ (Fidesz): Elnézést, hogy még egyszer szólok, de nagyon fontosnak érzem, hogy a hajléktalan idősök között és közül azok, akik már valamilyen hajléktalanszálláson vannak, de idős otthoni ellátásra jogosultak és várakoznak, azokkal mi történik ebben a felállásban. Ebben az intézményben is 200-300 idős van, aki idősotthoni beutalásra jogosult, de itt van. Kétségtelen, hogy kint is kell hogy legyenek ilyenek, tehát ez

egy nagyon fontos kérdés, mert ezek lesznek elsődlegesen leginkább veszélyeztetve, és ezek lesznek azok, akik valamiképpen a várakozási idő alatt súlyos krízishelyzetbe kerülhetnek.

ELNÖK: Köszönöm. Vágó Gábor képviselő úr.

VÁGÓ GÁBOR (LMP): Köszönöm szépen a szót. Még egy kérdésem volna arra vonatkozóan, hogy itt a téli krízishelyzetben felveszik-e a kapcsolatot az önkormányzatokkal a tekintetben, hogy az üresen álló önkormányzati lakásokat esetleg hasznosítani lehetne a hajléktalanellátó rendszerben. Tehát rengeteg lakás áll Budapesten üresen, és hogy ezeket a lakásokat lehetne-e felhasználni, hiszen igazából nem az ellátórendszerben van a megoldás, hanem a lakhatáshoz való jog érvényesítésében.

Valamint még egy dolog, a költségvetési vitákban ki fog derülni, hogy a normatíva a következő évre hogyan fog változni. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm. Kíván-e még valaki hozzászólni? *(Nincs jelentkező.)* Amennyiben nem, akkor még én szeretnék néhány gondolatot felvetni.

A jelentés egyébként számunkra nagyon jól összefoglalja a lényegét, és én örülök is, hogy nem százoldalas jelentést kaptunk, mert azt nem hiszem, hogy el tudták volna olvasni a képviselők. A jelentés 2. pontjában található, hogy mekkora összeg fordítható erre a területre, és itt két, egymással ellentétes mondatot találok. Az első mondat arról szól, hogy a szociális ellátásokról a központi költségvetési forrásokra vonatkozóan korlátozottan állnak rendelkezésünkre adatok. Ez engem azért döbbsent meg, hogy akkor most nem is tudja az állam, hogy mennyit költ erre a területre, erről van-e szó, vagy azt nem tudja igazán megmondani, hogy a civil szervezetek még mennyit tesznek hozzá adott esetben, ez számomra nem világos, utána viszont le van írva, hogy 6,7 milliárd forinttal támogatta 2009-ben, 2010-ben már csak hatmilliárddal – körülbelül – a hajléktalanellátás területét.

Az ehhez kapcsolódó megjegyzésem, hogy jövőre is hasonló, hatmilliárd forintos összeg van betervezve. Néztam a február 3-i munkacsoportnak egy adatsorát, melyben az szerepelt, hogy 2008-ról 2009-re jócskán, olyan 13 százalékkal növekedett meg a hajléktalanok száma, 900 fővel emelkedett. Ez valószínűleg reális, én abszolút elfogadom, nyilván jól felmérték, tudjuk, hogy milyen időszak ért véget. Tehát mindenképp több ellátottal kell számolni, és én attól tartok, hogy ez a szám még tovább fog növekedni. Nyilván most egy kilakoltatási moratórium érvényben van, és ez működni fog áprilisig, de utána, hogy ez hogy fog működni és mennyit lehet felvállalni az államnak, ez kérdés, ezt nem tudhatjuk. Tehát summa summarum azt látom, hogy egyre több ember szorul rá – sajnos – ezekre az ellátási formákra, viszont a pénzösszeg nem növekszik az elkövetkező időszakban.

Aztán még egy külön kérdés lenne számomra, hogy mi volt az oka, hogy az Összefogás Közalapítvány nem tudta megkötni ezeket a szerződéseket, vagy a kormányzattal nem tudott megfelelően tárgyalni. Nyilván ennek volt valami oka, mert a másik közalapítvány továbbra is időben tudta ezeket a dolgokat, pályázati kiírásokat megtenni.

Ugyancsak Budapestre érvényes leginkább, hogy az Összefogás Közalapítvány elsősorban Budapest és környékét öleli fel, és itt található egy olyan pár mondat, ami arról szól, hogy a Budapest környéki hajléktalanellátással foglalkozó szervezetek összehangolják a munkájukat, de ha nem tudták eddig, és lehet, hogy most sem tudják, hogy mekkora pénzösszegek állnak rendelkezésre, akkor ezt most meg tudták-e tenni. Ez is egy kérdés számomra, hogy itt nincs-e komoly elcsúszás ezen a területen. Tulajdonképpen ezek a számomra legfontosabb kérdések az előterjesztéssel kapcsolatban. Ha nincs további hozzászólás, megkérem főosztályvezető-helyettes asszonyt, hogy válaszoljon ezekre a kérdésekre.

Válaszok

DR. ANDRÁCZI-TÓTH VERONIKA (Nemzeti Erőforrás Minisztérium): Köszönöm. A 50 ezres határral kezdeném, a szociális törvény tartalmazza minden szolgáltatási típusnál, hogy hogyan alakulnak az önkormányzatok kötelező feladatai. Utcai szociális munkánál az 50 ezer fő a határ, a főváros esetében ez kerületenként van vizsgálva, tehát mondjuk az V. kerületnek nem kötelező ebből adódóan utcai szociális szolgálatot fenntartania, de a közalapítvány ezt megoldja, mert a közalapítvány fenntart utcai gondozó szolgálatot, amelynek az ellátási területe konkrétan az V. kerület.

Két levél is van, amit szeretnénk kiküldeni. Az, amelyben egyrészt a hajléktalan emberek problémáira, illetve az otthonukban magányosan élő idős, szegény emberek problémáira hívjuk fel a figyelmet, az nagyon széles körben fog kiküldésre kerülni, illetve a közlemény is a terveink szerint a honlapon is meg fog jelenni. Nemcsak az önkormányzatokat szeretnénk bevonni, hanem a nagyobb fenntartókat is, tehát itt már a civil szervezetekre és az egyházakra is gondolok. Pontosan annak érdekében, hogy a teljes ellátórendszert lefedjük.

Itt kapcsolódok a másik kérdéshez, hogy a falugondnoki és tanyagondnoki szolgálatot is szeretnénk megkeresni, merthogy ez a probléma ismert számunkra, hogy a kistelepüléseken, a falvakban és a tanyákon is nagyon nagy probléma a magányos, idős emberek helyzete, és szeretnénk úgymond megkeresni a családsegítőket, a tanyagondnokokat, a házi segítségnyújtást ellátó szervezeteket, hogy azok esetében is, ahová csak ritkábban mennének be, ilyen téli nagyon hideg időszakokban úgymond gyakrabban kopogjanak be az ajtón, és nézzenek rá ezekre az állampolgárookra, hogy megelőzzék ezt a helyzetet.

Az ellenőrzés kapcsán a hajléktalanellátó rendszernek a működését a jogszabályi keretek között az engedélyező hatóságok ugyanúgy ellenőrzik, ahogy a szolgáltatási rendszer többi szereplőjét, külön ellenőrzések nem fognak megvalósulni.

A stratégiai kérdésre válaszolva, igen valóban, a nemzeti erőforrás miniszter is felelőse annak a feladatnak, hogy az utcán élő hajléktalan személyek számának a csökkentése, valamint a hajléktalanellátó rendszer megújítását célzó középtávú cselekvési tervet dolgozzon ki. A cselekvési terv kidolgozása elkezdődött, folyamatos a munka, amibe bevontuk a Hajléktalanokért Közalapítványt is, illetve a Budapesti Szociális Forrásközpontnak van egy programja, tapasztalati szakértőket képeznek és nálunk van terepgyakorlaton a minisztériumban az egyik képzésben részt vevő, korábban hajléktalanságban élő úriember, akinek felhasználjuk a tudását arra, hogy a stratégiában a hajléktalan emberek szemszögéből is megfelelő lépéseket tegyünk meg. Tehát konkrétan segít abban, hogy hogyan lehet az ellátórendszert olyan irányban átalakítani, hogy a hajléktalanok számára, mondjuk a szállások igénybevétele vonzóbbá váljon. Tehát mik azok az intézkedések, amelyekkel ez elérhető. Természetesen a stratégia kidolgozásában szakértőket is igénybe veszünk.

Kapacitásbővítés, időszakos férőhelyek. Az időszakos férőhelyek esetében azt tudom mondani, hogy rugalmasabbak a személyi és tárgyi feltételek, de természetesen a követelmények ebben az esetben is megvalósításra kerülnek, tehát túlszűfolttságot ilyen szempontból nem eredményez a helyzet.

A 2. pontra vonatkozott még kérdés, ami van úgy megfogalmazva, hogy a szociális ellátásra fordított központi költségvetési források felhasználására vonatkozóan korlátozottan állnak rendelkezésünkre adatok, ez azt jelenti, amire utaltam is, hogy a költségvetési törvény 3. számú mellékletében a szociális szolgáltatások úgy vannak felsorolva, hogy például a hajléktalan nappali intézményre igénybe vehető normatíva egyösszegű a pszichiátriai és szenvedélybeteg nappali intézménnyel, illetve ugyanez az ápoló-gondozó otthon esetében is, az is vonatkozik az idős, a pszichiátriai, szenvedélybeteg, fogyatékos átmeneti intézményekre is, meg több másra, ezért az államkincstárnál úgy jelenik meg, hogy egy összegben, ezért valamilyen szinten becsülve van az az összeg, de a 6,7 milliárd és a 6 milliárd

nagyságrendileg ez az összeg. Itt apró eltérések lehetnek, azért nincsen jobban lebontva, hogy pontosan mennyi számszerűsítve.

A 2011-re vonatkozó normatívák összege. Jelenleg a költségvetési törvény azt tartalmazza, hogy a normatívák jövőre nem fognak csökkenni, és nőni sem, ez tény, de csökkenni sem, így megmarad az eddigi normatíva összege úgy a hajléktalanellátásra vonatkozó szolgáltatások esetében, mint az összes többi szolgáltatásnál. Remélem, hogy minden kérdésre tudtam válaszolni.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Megkérdezem, kinek van még kérdése. Vágó Gábor képviselő úr!

VÁGÓ GÁBOR (LMP): Elnézést, vannak olyan kérdések, amiket nem érintett a válaszában. A kapcsolat az önkormányzatokkal és az üresen álló lakásokkal mennyire megengedett? És megjegyzést is tennék, hogy valójában a stagnálás csökkentést jelent. Mindannyian tudjuk, hogy ami nominál értéken állandó, reálértéken csökken. Tehát nem itt a bizottságban kell ezt megvitatni, de azért látszik, hogy egyre kevesebb figyelem és erőforrás fordul a hajléktalanügy rendezésére. Köszönöm a szót.

ELNÖK: Iván László professzor úré a szó.

PROF. IVÁN LÁSZLÓ (Fidesz): Köszönöm szépen. Lényegében megint csak visszatérek az idősothtonra várakozók ügyére. Másrészt ez óhatatlanul kapcsolódik a négyórás ellátásnak a normatívájához. Ebben a vitában valamilyen szinten állást kell foglalni. A már valahol elhelyezettek, idősothtoni elhelyezésre várakozó hajléktalanok ügyében hozunk valami döntést, hogy lehet-e befolyásolni azt a várakozási időtartamot vagy nem. Ha lehet, akkor hogyan. A másik pedig, hogy az otthoni ellátásban léphessünk tovább. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Még egy második körös felvetésben én is szeretném elmondani azt a véleményemet, gondolatomat, hogy több, mint – vagy közel – hatmilliárd forintot költünk évente a hajléktalanellátás területére. Én józan paraszti ésszel azért végiggondoltam, hogyha hatmilliárd forintot a magyar állam lakásvásárlásokra költene, és 8 millió forintért venne egy-egy lakást, ezen 800 lakást tudna vásárolni egyetlen egy év alatt egy ekkora összegből, és minden évben csak négy, jelenleg hajléktalan személyt beköltöztetne ezekbe a lakásokba, az már 3200 ember elhelyezését garantálná.

Tehát én úgy gondolom, hogy ez a módszer nagyon jól működik Nyugat-Európában is, a saját szememmel tapasztaltam Franciaországban. Én úgy gondolom, hogy efelé érdemes lenne elindulni, és ez a 12 ezres hajléktalanlétszám valószínűleg akár töredékére lecsökkenthető lenne. Nyilván vannak olyan személyek, akik egyszerűen nem alkalmasak erre a dologra, de viszont a nagy részük mindenképp alkalmas. Ezt azért is tartom fontosnak, szemben az elmúlt kormányzati időszakban inkább csak piárpolitizálás szempontjából elindult folyamattal, hogy kitelepítjük elhagyott falvakba a hajléktalanokat, ahol munkalehetőséget ugye nem találnak, tehát annak túl sok értelmét nem látom, és tapasztaltam is, hiszen Heves megyében két ilyen település is található, ahová kikerültek hajléktalan emberek, akiknek egy nagyon kevés részük meg tudott kapaszkodni, vagy valahogy mesterségesen fenn tudják tartani, de a lényeg az, hogy ezeknek a hajléktalan embereknek munkára lenne szükségük, ezt pedig nyilvánvalóan nem a kipusztuló pár száz fős falvakban fogják megtalálni, ahol semmilyen munkalehetőség nincs, hanem a városokban, a városok környékén. Tehát ezt én is inkább csak így felvetésként szerettem volna elmondani, hogy örülnénk, hogyha az elkövetkező ciklusban egy ilyen programban is gondolkodnának. De nem akarok

előreszaladni, mert közben látom az anyagot, hogy a budapesti hajléktalanellátás hogyan működik, itt is van kiléptető rendszer és a többi, tehát többféle módozata van, de ezzel is kiegészítve ezt az ellátási formát, sokat lehetne előrelépni.

Még Iván László professzor úrnak adok szót.

PROF. IVÁN LÁSZLÓ (Fidesz): Annak idején az 1960-as évek végén 1970-71-ben a Pszichiátriai Klinikán dolgoztam és mi a VIII. kerület gazdái voltunk, természetesen szociálpszichiátriai vonatkozásban is. Egy nagy felmérést csináltunk a VIII. kerületben, ha jól emlékszem, akkor 145 ezres lakossággal rendelkezett, mindenhová elmentünk csoportonként, te, Péter (*Győri Péter felé.*) emlékszel erre a felmérésre, aztán summáztuk is, de a lényeg, amit ebből ki akarok hozni, hogy akkor felvetődtek azok a gondok, hogy nézzük meg azokat az épületeket – akkor még sok ilyen épület volt –, ahol gyakorlatilag 90-95 százalékban olyan idős emberek vagy fogyatékkal vagy egyéb problémával élő emberek voltak, akiknél egy olyan megkerülő gondolatot próbáltunk behozni, hogy nem őket kell kihozni onnan, hanem ezeket a házakat kell úgynevezett ellátó házzá alakítani. Tehát ott maradnának az otthonukban, de a feltételek átszabásával oldjuk meg a problémájukat. Csak gondolatként vetem fel, hogy nem feltétlenül mindig a „hegynek kell menni Mohamedhez” vagy fordítva, hanem ezt mérlegelnünk kell, ezt az ellátási gondolkodásmódot, nem is rendszert. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Kíván-e még valaki hozzászólni? (*Nincs jelentkező.*) Amennyiben nem, le is zárnám ezt, de előtte visszaadom a szót a kormány képviselőjének.

DR. ANDRÁCZI-TÓTH VERONIKA (Nemzeti Erőforrás Minisztérium): Köszönöm szépen. A normatívákra szeretnék reagálni, igen én is azt mondtam, hogy nem optimális, hogy nem emelkednek a normatívák, de valamilyen szinten siker az, hogy nem is csökkennek, olyan szempontból, hogyha az elmúlt öt év adatait nézzük, és a hajléktalanellátás volt a szolgáltatástípusok közül az, ami a legkevesbé volt érintve normatívacsökkentés szempontjából, az utcai szociális munkánál 21 százalékkal csökkent öt év alatt a normatíva. A nappali intézmény az egyedüli, ahol 4,6 százalékos növekedés mutatható ki. Az átmeneti ellátás esetében 15 százalékos volt a csökkenés, és az ápoló-gondozó otthonnál 13 százalékos. Úgyhogy valóban igaz, hogy az, hogy ugyanazon a szinten marad, az tulajdonképpen csökkenés, de azt gondolom, hogy az előző évekhez képest már ez is egy eredmény.

Az üresen álló épületeknél pedig, egyrészt a levélben is szeretnénk erre utalást tenni, másrészt a stratégia kialakításánál is mindenképpen törekszünk arra, hogy a hajléktalanság vezető utak feltárása mellett az utcai létnek egy olyan alternatíváját tudja nyújtani a koncepció és az új rendszer, hogy a lakhatási formák számának a növelésével a lakhatási támogatási rendszer átdolgozásra kerüljön.

Az idősothonok esetében pedig igen, a négyórás gondozási szükséglet szerintünk sem jól kezelt, a jövő évben szeretnénk a rendszert teljes egészében átalakítani. Egyébként a várólista létszám – ami sokszor elhangzott a sajtóban – nem annyira drasztikus, mint amilyen számok elhangzanak, hiszen egy jelentkező több intézménybe is beadja a jelentkezését, és így duplikáció van sok esetben. Szerintem az elhangzó számoknak a negyede a valós adat.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Ha nincs további hozzászólás, megköszönöm főosztályvezető asszony tájékoztatását. Úgy gondolom, hogy sok jó gondolat felvetődött és láthatóan érdekli a bizottságot komoly mértékben ez a probléma, úgyhogy még egyszer köszönöm szépen.

Tájékoztató a BMSZKI működéséről

Következik a BMSZKI működéséről szóló tájékoztató, amelyet Pelle József igazgató úr fog megtartani.

Pelle József tájékoztatója

PELLE JÓZSEF, a Budapesti Módszertani Szociális Központ igazgatója: Köszönöm, elnök úr. Előzetesen is megígérem, hogy nem élünk vissza a bizottság türelmével, de nagyon sok érdekes közölnivalónk van, úgyhogy ezt megpróbáljuk nagyon tömören elmondani, aztán tessék visszakérdezni, hogy valamit részletesebben szeretnének.

Hogy mi fog most történni? Én először beszélek arról, hogy hol is vagyunk, tulajdonképpen mi ez az épület, aztán egy kicsit az intézmény életének az előzményeiről, hogy alakult ki ez és hogy jött létre. Aztán néhány lényeges kérdésben, tényleg csak pár pontot kiemelve, az intézmény jelenéről beszélnék. Az is egy fontos kérdés, hogy milyen körülmények között működik most az intézmény, és milyen ellátásokat nyújt. És a legfontosabb részét pedig dr. Győri Péter fogja elmondani, hogy mi az az ellátási tartalom, amit mi nyújtunk, és ebben milyen változásokat vezettünk és vezetünk be folyamatosan, hogy alkalmazkodni tudjunk a tényleges szükségletekhez.

Először is a hely, ahol vagyunk. Ez a Népszálló, és ennek a történetéről annyit érdemes mindenképpen elmondani, hogy már a kezdetektől, a főváros létrejöttétől, az egyesítéstől kezdve, az 1800-as évek végétől kezdve meghatározó kérdés volt, hogy a város gyorsabban nőtt, mint ahogy a lakásállománya növekedni tudott. Volt egy jelentős népességrobbanás ebben az időszakban, és ez gondot okozott azért is, mert a lakosok nem tudtak hol lakni, és gondot okozott a másik oldalról azért is, mert a várost egyébként nagyon gyorsan építő emberek, tehát maguk az építők sem tudtak hol lakni, és fellépett egy, akkoriban – korabeli szép szóval – lakásínségnek nevezett állapot, ami szinte az egyik fejlődésmeghatározó szűk keresztmetszetté vált.

Erre többféle válasz érkezett, tehát kialakult egy, most már kicsit furcsának tűnő, de nyomokban még most is hasonló viták azért fellelhetők, kialakult egy vita arról, hogy mi épüljön ebben a helyzetben: fabarakkok épüljenek-e vagy pedig olcsó bérű lakások és korszerű szállók. Nos, a második variáció győzött, tehát akkor elkezdtek olcsó lakásokat és korszerű szállókat építeni, és ebben a korszerű szállóban, ebben a műfajában az egyetlen ilyen, ebben az időszakban megépült, 1910-11-es években megépült korszerű szállóban vagyunk most. Tehát így kapcsolódik ez az eredeti kerettörténethez. Ez akkoriban még a Budapest VI. kerület Aréna Úti Népszálló néven futott, és úgy lehet megtalálni az irodalmakban is.

Nos hát, amire a Népszálló válaszolt mint probléma, az az úgynevezett – ez is kicsit archaikus kifejezés – ágyrajárás problémája volt, ezt kívánta megoldani. Akkor úgy is nevezték Budapestet, hogy ez az ágyrajárók városa. Hiszen az a több tízezres építő népesség, aki éjjel-nappal dolgozott a főváros felépítésén, az tulajdonképpen ágybérletekben lakott, és ezt mindenféle szempontból már akkor tarthatatlannak tartották, hogy egy-egy albérletben egy ágyat több ember is használ éjjel, illetve nappal. Ennek a problémának a megoldására a Váci István főpolgármester nevéhez kötődő lakásprogram részeként jött létre ez az angol mintára épült szálló.

Hogy ez mennyire volt korszerű, ahhoz csak egy adalékot szükséges elmondani, Európában összesen 11 ilyen épület épült, ebből hat Londonban, egy Liverpoolban, egy Milánóban, Párizsban és kettő Bécsben és Budapesten. Tehát ez volt az az akkori legkorszerűbb ellátási forma. Érdekes dolog, hogy ez üzleti vállalkozásként is életképes volt, az eredeti kitalálója egy angol lord, ő egy üzleti vállalkozó is volt, és évi 4 százalékos tőke megtérüléssel tervezte ezeket a házakat, ami neki be is jött. Budapesten már akkor sem jött be a tőke megtérülési mutató, bizonyos eltérések miatt, de a gondolat érdekes, amiből ezt

kiszámolta. Egyrészt megnézte minden városban, vagy meg kellett nézni minden városban az adott város aktuális ágybérleti díjait, és ehhez képest határozták meg, hogy mekkorának kell lennie annak a szállónak, ami már olyan nagy, hogy olyan alacsony fajlagos költséggel működik, hogy versenyképes az ágybérletekkel. Ennek megfelelően a legdrágább városban, Londonban épültek a legnagyobbak, majdnem háromszor akkora, mint ez, pedig ez sem kicsi. És a gondolat érdekes, hogy üzletileg is ezt ilyen módon végiggondolták.

Mi volt ebben a korszerű építészetileg? Ezt hosszasan tudnám sorolni, és szeretem is, de nem fogom végigmondani. Az alapeszméje az, hogy a privát életteret elválasztották a közösségi funkcióktól, a közösségi módon is működtethető életterektől és itt hálófülkék jöttek létre és mindenféle más közösségi tér, a mosodáktól a cipőtisztító helyiségig és a – hát 1910-ben vagyunk - nemdohányzó levélíró szobáig, ami itt volt a szomszédunkban, mert a nemdohányzó munkásoknak a családi kapcsolattartásra levélíró szobát hoztak létre, ahol vele járt az asztal, a szék, meg a papír. Tehát ennyire ki volt a dolog találva. Ez volt építészetileg az alapeszméje.

Gazdaságilag azt ugye elmondtam, hogy mi volt a dolog. No, említettem, hogy hálófülkék jöttek létre ennek megfelelően. Érdekes a szónak is a története, ezt akkor hálófülkének nevezték, a fejlődés eredményeként mi ezt már szobának nevezzük egyébként, ami ugyanakkor – és elmondom a borzasztó számot – 4,3 négyzetméter, ebből 400 darab van ebben az épületben, akkor hálófülke, mi szobának nevezzük. Nem poénnak szánom, de ide kell, hogy mondjam, hogy maguk a hajléktalanok, akik ezekben laknak, előszeretettel kapszulának becézik ezeket a négy négyzetméteres hálófülkéket.

Gépészetileg azt kell hogy mondjam, hogy a nagyon egyszerű, nagyon üzembiztos és nagyon olcsó, ám de a kor színvonalán álló megoldásokat építettek be. Kevés gépi eszközzel, gravitációs úton történt a meleg és hideg levegő fajsúlya közötti különbség alapján a levegőcsere. Immár a sokadik szellőzőgépet építjük be, és még mindig nem működik rendesen. Gravitációs úton ment be a szén a kazánba és gravitációs úton ment ki a szennyvíz az épületből, amit mi most hatalmas gépekkel – az összes szennyvizet – másfél méterrel megemeljük, hogy a városi csatornába tudjuk továbbítani. Tehát ennyit a dolog gépészeti tartalmáról.

És még egy vonatkozás, aztán abbahagyom, mert erről sokat lehetne beszélni. Zsolnay-kerámiákat építettek be akkoriban ebbe a szállóba. Akkoriban a Zsolnay még nem volt egyébként az a rangos Zsolnay, de már egy minőséget képviselt, és még jobban mutatja a minőséget, hogy itt a bejárat mellett is, illetve ott az ivókútnál látható, hogy azok a csempék, amiket száz éve felraktak, azok a két világháború és a néhány forradalom ellenére a falon maradtak. Én ezt szoktam mutogatni a mostani kivitelezőknek, hogy valami hasonló minőséget, ha esetleg tudnának produkálni...

És ha már itt tartunk, ami mögöttem látható, ez egy nagyon furcsa képződmény, ez nem más, mint egy vízfűgőnnyel működő levegőhűtő berendezés, mert lejjebb vagyunk az utcaszintnél. Ha ezt elindítjuk, akkor szolidan csordogáló víz folyik be azokon a falakon, és a beáramló levegővel temperálja a helyiség hőmérsékletét mindenféle egyéb gépi berendezés nélkül. De abbahagyom ezt a fajta történetet.

Mi ebből a tanulság, amit levontunk, és amit szeretnénk követni most mint intézmény? Elsősorban azt, hogy valós igényekre kell valós válaszokat adni. Tehát akkoriban ez az ágyrajárás problémája egy elháríthatatlan, megoldhatatlannak tűnő probléma volt, erre megfelelő reakcióként ilyen szálló épült: egy valós igényre egy valós válasz született, és nem valamiféle elképzelt problémát oldottunk meg és nem is drágán.

A másik pedig, amit szintén nagyon-nagyon szem előtt tartunk, hogy a pénzügyi lehetőségektől függetlenül nem lehetünk igénytelenek semminek a kivitelezésében. Különösen nem a munkák minőségében, de építőipari kivitelezésben sem lehetünk igénytelenek, mert hogy ennek is egy része nem pénzkérdés. Tehát hogy a munka minősége

nem mindig pénzkérdés. Lehetnek olcsóbb anyagok és nagyon stabilak és nagyon jól beépíthetőek, és igyekszünk ezt a munkánk során szem előtt tartani, hogy az igénytelenséget minden formában üldözzük.

Nos, ennyit a történetről és most néhány mondat arról, hogy az intézmény maga hogy jött létre. Tehát ez a Népszálló épület a két világháború között munkásszálló volt 1945-től egészen 1990-ig, amikor is a munkásszállókat szükségszerű következményként elkezdte a Fővárosi Önkormányzat hajléktalan-ellátási célokra használni, és létrejött, korábban három ilyen munkásszállóból az FSZKI nevű intézmény: Fővárosi Szociális Központ és Intézményei. Ez volt a közvetlen elődünk.

Különböző bővítéseken és bérelt szállások után jutottak el addig az állapotig, vagy jutott el az FSZKI, hogy több ingatlanja volt, amit nem tudott megfelelő színvonalon használni, és ebben volt kiürített munkásörklaktanya, a Dréher Sörgyár árpatároló helyisége, amiben soha nem laktak emberek, mert emberi tartózkodásra alkalmatlannak ítélték már száz évvel ezelőtt is, most nekünk ott 300 férőhelyünk működik, tehát ennyit sikerült javítani a dolgon az elmúlt időszakban, és tele van. Tehát szeretnék mindenkit megnyugtatni, hogy ezek a színvonalú szállók is tele vannak, és igyekszünk itt is megfelelő körülményeket biztosítani. És volt elhagyott kórház is, amit átvettünk, ahol megszűnt a kórház, és mi kaptuk meg az ingatlanját, és így jutottunk el tulajdonképpen 1999-ig. Személyesen én akkortól veszek részt az intézmény életében, és innen most azt mondanám, hogy ez a tíz év már az intézmény jelene. A fő tendenciánk az volt, hogy egyre differenciáltabb ellátást nyújtottunk átmeneti szállásokon, szükségképpen, mert a hajléktalan népesség az nem egy homogén népesség, és nagyon különböző problémára nagyon különböző válaszokat kellett adni. Hoztunk létre célzottan szállót az idősothtonra várakozóknak, a krónikus, gyógyíthatatlan betegségben szenvedőknek, a családosoknak, az alkohol-, drogszenvedélyüket feladató és erről lemondani tudó és akaró embereknek külön absztinensszállót hoztunk létre.

Tehát folyamatosan differenciálódott az ellátás, most jelenleg odaértünk, hogy már a korábban egységes éjjeli menedékhelyeket is differenciálnunk kell, mert már azt sem tudjuk kezelni, hogy válogatás nélkül egy típusú ellátásba fogadjunk be mindenkit, mert egymásnak teszik élehetlenné, tehát most már bizony – erről Győri Péter nyilván fog beszélni – még azt is biztosítjuk, hogyha valaki éjszaka azért menne ki az intézményből, mert meg kell inni neki egy felest, akkor valahogy kezeljük ezt a helyzetet, és ezen is túllendítsük, hogy ne legyen közterületen, semmiképpen ne legyen közterületen.

Nos, akkor az intézmény jelenéről. Tehát miután stabilizálódott, hogy mennyi ingatlant használunk, ez 12 telephely a városban egyébként, tehát egy meglehetősen nagy dolog, elindult ennek a folyamatos felújítása, és el kell hogy mondjam, hogy minden felújításhoz mindenféle trükk, mutató és székítés nélkül mi ehhez önkormányzati költségvetési forrásokat kaptunk. Nagyon jelentős mértékben, 1993-tól összesen 2,7 milliárd, ebből 1999 után pedig 2,5 milliárd az a beruházás, amit mi lefolytattunk saját intézményi beruházásként, ami azért egy szociális intézménynek elég nagy mutató volt. Ez 26 önálló közbeszerzési eljárás, és engedjenek meg egy mondatot arról, amit én fontosnak tartok és a munkatársaim is nagyon fontosnak tartják. Lefolyt ez a 2,5 milliárd forint értékű közbeszerzési eljárás és beruházás, ez megvalósult, egyetlen egy esetben sem volt költség-túllépés és egyetlen egy esetben sem volt határidő-módosítás. És ami még szinte már magán, de mondom, mert ez nekünk fontos, soha korrupció gyanúja ebben a 25 közbeszerzési eljárásban nem merült fel az intézménnyel szemben. Ez nagyrészt természetesen nem nekem, hanem az ezzel foglalkozó munkatársaimnak köszönhető, de mi ezt fontosnak tartottuk, hogy ilyen szempontból támadhatatlanok legyünk.

Nos hát, így néhány adatot mondok csak, nem fogok számokat felolvasni, lehetetlen műfaj, de azért mondom, hogy csak az utóbbi öt évben, mert a tízéves történethez nehéz hasonlítani, egyet mondok: 1999-ben 1527 férőhellyel működünk, ez 2005-ben már 2019

férőhely volt és most van egy készen lévő 150 férőhelyes átmeneti szállónk, amit hogyha átadunk, az engedélyezés befejező szakaszában vagyunk, akkor ezzel együtt összesen 3042 szállást nyújtó férőhelyet működtetünk.

Közben megteremtettük a nappali melegedők hálózatát, ami 1999-ben még egyáltalán nem volt és szintén ezen a téren már 590 fő egyidejű befogadására alkalmas és ennek nagyjából a háromszorosa fordul meg egy nappali melegedőben, ez is egyébként az elszámolható felső határ, de hát ezres nagyságrendű a nappali melegedős forgalmunk is, és emellett létrehoztunk családos szállókat is, és az előbb említett időszakos férőhelyekből ezen a télen is, csak időszakos férőhelyből 318-at nyitottunk meg tegnapelőtt, 1-jén erre a télre.

Annyi kiegészítés tartozik ehhez a szállásnyújtás robbanásszerű növekedéséhez, hogy ebben bizony vannak nem a szociális törvény hatálya alá tartozó férőhelyek is, ezek a korábbi munkásszállónak az újbóli feltalálását és megnyitását jelentik, ezt mi kereskedelmi szálláshelynek becézzük, mert a működési engedély így van, de tulajdonképpen ugyanazok az emberek ugyanaz a népesség fizetőképes állapotában ezeken a munkásszállókon lakik, ebből 3042-ből jelenleg 850 ilyen munkásszállói férőhelyet működtetünk.

Ebben a növekedésben az is benne van, hogy mi vettük át a megszűnő Fővárosi Pedagógus- és Nővérszálló három ingatlanát. Végül is az utolsót jogutódlással vettük át, tehát jogutójai is vagyunk, és hát olyan csodákat láthatnak – ez nem itt van -, hogy megmaradtak a korábban ott lakó pedagógusok százas nagyságrendben, és ugyanabban az épületben egyébként hajléktalanok átmeneti szállása működik. A pedagógusok kicsit irigylük az átmeneti szálláson élőket, mert ők kevesebbet fizetnek ezért, mert annak ugye van állami normatív támogatása, a pedagógusszállónak pedig nincs. De az a vezérfonal, hogy lakhatási problémák megoldásában nyújtunk segítséget, gyakorlatilag problémamentessé teszi még az ilyen hibridintézmények működését is. A legjobb példa arra, hogy a hajléktalanok nem valami külön emberfajta, hanem, ha a hajléktalanságát tudjuk kezelni, akkor teljesen úgy viselkedik, és olyan szükségletei vannak, mint bárki másnak.

No ennyit a kapacitásokról. Tényleg nem akarom ezt túlragozni. A beruházásokat említettem. A gazdálkodásunkról, és itt már nem lenne összehasonlítható az utóbbi tíz év. Én az utóbbi öt év adataiból szeretnék idézni csak néhány számot.

Az utóbbi öt évben az úgynevezett fővárosi kiegészítés, tehát a normatív támogatás feletti rész, amit a Fővárosi Önkormányzat biztosít a működési költségeinkhez – hangsúlyozom, a működési költségeinkhez, az ingatlanok felújítása ebben nincs benne -, az 29, 26, 29, 23 egy évben 34 százalékot ért el, de zömében 30 százalék alatti, 23-24 százalék körül mozog, a korábbi években még azt is megértük, hogy 12,7 százalék volt ez a kiegészítés. Az volt a legalacsonyabb. Tehát ennyi az, amit a normatív támogatáson felül a működési költségekhez hozzá kellett tenni, és akkor itt mondok egy nagyon-nagyon furcsa dolgot. Kicsit félve mondom, mert a dolog félreérthető: hogy viszonyul a fővárosi kiegészítés az intézményi saját bevételeinkhöz? Hát a 2009-es évet tudom mondani, ez a fővárosi kiegészítés 319 millió forint volt, az intézmény saját bevétele 478 millió forint volt, és ehhez fűzök egy pici magyarázatot. Az intézmény saját bevételeiben benne van nagyjából 50 millió forint nagyságrenddel az ellátottaktól beszedett térítési díj, mert a hajléktalanok átmeneti szállásán bizony szigorúan fizetni kell. Ez a fizetés háromezer és kilencezer forint között mozog különböző komfortfokozat és különböző szállókon, tehát mintegy 50 millió forint a saját térítésdíj-bevétel. Ezen felül 100 és 150 millió forint nagyságrendben vannak pályázati bevételeink minden évben, ami nagyrészt az Összefogás Közalapítvány pályázata volt a korábbi években, de nyertünk uniós pályázaton is. Azt kell erről elmondanom, hogy egyre több munkával egyre kevesebb pályázati bevételt lehet elérni részben a pályázati lehetőségek szűkülésével, részben pedig azért, mert vannak ugyan pályázati lehetőségek, de olyan feltételekkel lehet ahhoz hozzájutni, hogy a kellő gazdálkodási, szakmai óvatosság figyelembevételével nem szabad ilyen kalandor vállalkozásokba belemenni.

Említék egy példát, a nem célzatosan, de azért erősen ide tartozó TÁMOP 5.3.3 nevű pályázat, amin mi nyertünk tulajdonképpen 200 millió forintot, és a pályázati kiírás és a kiírók, illetve a közvetítő szervezet nagyon régi, nagyon merev, és azt kell hogy mondjam, hogy szakmailag megkifogásolható magatartása miatt oda kellett jutnunk, hogy ezt a 200 millió forintos elnyert támogatást mi nem vettük igénybe. Ezt a támogatási szerződést nem kötöttük meg. Annyit tennék még hozzá, hogy ez az a pályázat, aminél jól előre jelezte mindenki a hajléktalanellátásból, hogy rossz a kiírás, ennek az egyik következménye az lett, hogy senki nem vette figyelembe, amit erről mondtunk, a második szomorú következménye az lett, hogy még egyszer kiírták változatlan feltételekkel, és a mostani állapotról azt tudom mondani, hogy ismereteim szerint még mintegy 3,5 milliárd forint van ezen a pályázati forráson, amihez nincs pályázó, akinek oda lehetne adni. Tessék ezt elképzelni egy ilyen forráshiányos területen mint a hajléktalanellátás, egyszerűen azért, mert a saját jól működő programjainkat, egyébként zömében éppen ezeket a lakhatásos programokat nem kívántuk lebontani a pályázati kiírás színvonalára, és ezért ez nem vettük figyelembe. *(Moraj.)* Elnézést, hogyha ilyen szokatlan dolgot mondok: igen, igen, ez így megmozgatott bennünket. Ez egy intézmény életében ténykérdés, hogy ezzel komolyan foglalkozzunk.

No tehát, a saját bevételekre mondtam, ez 100-150 millió forint pályázati forrás, és az előbb említett, úgynevezett kereskedelmi szálláshelyek vagy munkásszállók bevétele további több, mint 200 millió forint egy évben, amiről azt kell hogy elmondjam, hogyha ez nem lenne, akkor ezt a fővárosnak vagy valakinek a működésünkhöz hozzá kéne tenni. Tehát ilyen pályázati és vállalkozási, kereskedelmi bevételek mellett tudjuk tartani azt, hogy 30 százalék alatt legyen a fővárosi önkormányzati kiegészítés. Nem akarom ezt további részletekben kibontani, de minden ilyen dologra tudok válaszolni, hogyha kérdés van.

Hogyan lehetséges mégis ez, hogy így tudunk működni? Én a végeredményt mondom, ami eléggé meglepő lesz és eléggé ilyen, nem szokásos közgazdasági indoklás. Ez mind úgy lehetséges, hogy minden munkatársunk, márpedig létszámhiánnyal működünk, minden munkatársunk legalább két ember munkáját látja el, és ehhez nagyjából 1,3-nyi közalkalmazotti fizetést kap. Tehát mintegy 25-30 százalékkal tudunk többet fizetni a közalkalmazotti minimumoknál, diplomásoknál ez diplomás minimumnál, és ehhez kétszeres munkát várunk el, és így tudjuk ezt a dolgot fenntartani. Hogy egy adatot is mondjak: a szakmai munkakörben dolgozók átlagkeresete mindezen idő alatt, tehát 2005-től 2009-ig, 2005-ben bruttó 184 ezer forint volt a szakmai munkakörben dolgozók átlagkeresete, és ez 2009-re egészen 187 ezer forintig felment. Tehát öt év alatt 3000 forintot emelkedett. Ebben a munkakörben döntően diplomások dolgoznak, tehát ez van nagyjából 25 százalékkal a diplomás minimálbér felett.

Nekem nagy megelégedés az egyébként, hogy ez a fajta működési mód nem törte le a munkatársaink lelkesedését, megértették azt a helyzetet, hogy az intézmény a túlélésért küzd ebben a vonatkozásban, és ez nekem mint vezetőnek egyébként nagyon-nagyon jólesik. Tehát így tudtuk ezt, az eddigi működést biztosítani. És milyen áron tudtuk ezt a működést biztosítani? Hát tulajdonképpen a szükséges és lehetséges, költségvetésileg engedélyezett létszámunknak nagyjából csak a háromnegyedére vagyunk feltöltve, ezért tudjuk ezt biztosítani. És hogy meddig tudjuk biztosítani? Sajnos azt kell hogy mondjam, én nem vagyok kétségbeesős alkat, lehet, hogy ezt úgy nem is lehetne csinálni, de lassan-lassan a tartalékaink és az eddigi válságkezelő megoldásaink végére értünk, tehát ebben az évben már az eddigi varázslatok, az eddigi többletmunkák, az eddigi takarékoskodási lehetőségek tulajdonképpen már kimerültek, és ezen az úton már nem tudunk továbbmenni. Tehát további működési költségcsökkenést csak a szolgáltatások szűkítésével tudnánk elérni. Ezt nagyon nehéz megemészteni, már a gondolatot is, hogy valamit, amit felépítettünk, azt ne működtessük vagy szűkebb keresztmetszettel működtethessük egyáltalán.

Amit az intézmény részéről még el tudok mondani, és ez a kollektíva magatartása és hozzáállása, hogy bármilyen rossz körülmények között is voltunk, nem siránkoztunk, és mindig megtettük, amit adott körülmények között, adott pénzből, adott költségvetésből meg lehetett tenni. Mert a siránkozás is egyébként energiát von el. Tehát mi úgy érezzük, hogy a mi lehetőségeinket megtettük, és a mi általunk megtehető lépéseket megtettük, és ebben a vonatkozásban teljesen tisztán állunk bármilyen kritika előtt.

Elnézést, ha kicsit személyesre sikeredett a dolog, és én átadnám a szót a Győri Péternek, aki a dolog lényegét, a „mit is szolgáltatunk” kérdést fogja elmondani.

Dr. Győri Péter hozzászólása

DR. GYŐRI PÉTER (Budapesti Módszertani és Szociális Központ): Tisztelt Bizottság! Először is megtiszteltetés nyilván számomra is, hogy a Köztársaság Parlamentjének bizottsága előtt szólhatunk, de én a tervezethez képest tulajdonképpen jóval kevesebbet tudok mondani, mert szerintem egy benyomás az igazgató úr bemutatkozása alapján is megtörténhetett, és tulajdonképpen támaszkodnék arra, hogy megpróbáltunk itt a képviselő hölgyek és urak számára néhány papíron hazavihető anyagot is előkészíteni. Nagyon rövid összefoglalását a BMSZKI szolgáltatásainak, melyből nyilván már eddig is kiderült, hogy minden spektrumot felölel, de mégis benne vannak számok a munkánk sajátos oldalairól is, és hát úgy alakult, hogyha jól tudom, minden képviselő hölgy és úr kapott a kiadványsorozatunkból egy kötetet, ami a brit hajléktalanügyi stratégiát mutatja be, ami rövid, frappáns, ilyen piros színű. Nagyon könnyen végiglapozható, mert direkt úgy készült. Nem mi készítettük, hanem az angol szakértők, mi csak lefordítottuk, hogy mindenki megértse. Hát igen, mi is szoktuk használni, hogy hogyan kellene nekifutni a dolgoknak, de aki még ezentúl is érdekességekre kíváncsi, akkor két másik kiadványunk is elérhető a sok közül.

Szóval: én a szervezethez képest inkább részben egy-két konkrét olyan munkálatra szorítkoznék most, ami kifejezetten az idej, mostani téli felkészülést érinti, illetve óhatatlan egy-két elmaradt választ is adnék.

A felvetéseket akár folytathatnám is, tehát semmi nagyon pozitívról nem tudok abban az értelemben beszámolni, hogy a mennyiségi növekedés, a mennyiségi nyomás a BMSZKI intézményeinél is folyamatos, radikális és emelkedő, és nem látjuk semmilyen jelét annak, hogy csökkenne. Mi azt látjuk, elsősorban 2008 ősze óta, a mi intézményünk napi szinten érzékelt a gazdasági válság minden történését, ami legalábbis a munkahelyek elvesztését jelentette 2009 elején és aztán 2009 év során. Ezek a munkahelyüket elvesztett emberek hús-vér emberek, ezek itt megjelennek nálunk, itt, ahol egyébként önök bejöttek, tehát ugyanazon a kapun jöttek be, csoportosan, naponta tucatjával emelkedett a forgalom, és kerestek itt valamilyen munkát. Először szállást kerestek itt maguknak nálunk, aztán szétnéztek a városban, hogy Budapesten esetleg munkához jutnak, és itt évtizedek óta dolgozó emberekről beszélek, akik otthon hagyták családjukat, gyerekeiket. Nem véglegesen, csak elvesztették a munkahelyüket, és nem tudják fizetni a felvett hiteleket vagy a rezsit a kis felépített otthonukban.

Tehát mi ezt a nagy gazdasági folyamatot abszolút a hétköznapi szintjén érzékeljük, és ez részben azt jelenti, hogy nemcsak a BMSZKI intézményei, hanem az összes fővárosi hajléktalanellátó intézmény, ha a telítettséget nézzük - akkor hivatalosan november 1-jén indítottuk el a téli ellátást, de - már október közepe óta minden férőhely tele van folyamatosan. Tehát ez egy rendkívül nagy kihívás, ez a férőhely tele van, ez azt jelenti, hogy erre a férőhelyre, ami működik a fővárosban összesen, erre mintegy 500 időszakos férőhelyet teszünk rá ilyenkor, télen, és ezzel próbáljuk a nyomást csökkenteni.

Folytatva, részben a kérdésekre is a választ, a mennyiségi nyomás azt is jelenti a BMSZKI életében is és a többi, civil ellátó életében is, hogy minden férőhelyet együtt véve, ha éjjeli menedékhelyről van szó, tehát a nem fizetős menhelyekről, ha arról van szó, hogy

valaki be akar kerülni ilyen férőhelyre, akkor azt a fővárosban eddig sem és ezután sem fogjuk elutasítani férőhelyhiány miatt. Ezért lehet olyanokat hallani a hírekben, hogy 120-130 százalékosan vannak telítve a férőhelyek. Az idei év, tehát 2010 januárjában nagyon hideg volt, egészen kivételes, ami egyébként jelentős, több tízmillió forintos plusz költséget jelentett az intézménynek is, mert annyira sok ember jött be a nappali melegedőkbe és az éjjeli menedékhelyekre is, a szokásos sok emberhez képest is, hogy érzékeltén megnőtt az elektromos áram, a víz, a meleg víz és mindenféle rezsiköltségünk, ami aztán félévkor derült ki, hogy mekkora pluszkiadást jelentett.

Csak azt akartam mondani, hogy ezekben a nagyon hideg napokban volt olyan is, ahol sajnos elfogyott a hely, tehát már az időszakos férőhelyekkel együtt sem volt elegendő férőhely, és akkor ilyenkor következik az úgynevezett matracozás, tehát, hogy matracokat teszünk le, ahová lehet, a hálókba vagy folyósókra, és hát sajnos olyan is előfordult, amikor már a matracozáson is túl kellett menni, és éjszaka csak egy széket tudtunk biztosítani a betérőknek, hogy legalább meleg környezetben vészeljék át az éjszakát.

Tehát miközben a város lakói jogosan, tehetetlenül, különböző hangulatokban látják, hogy mennyi ember van kint az utcán, aközben mi meg azt érzékeljük, hogy egyrészt már most indításként teljesen tele vagyunk, de hogy ez lesz ezen a télen is.

Mi azt várjuk egyébként, és akkor itt lesznek a téli felkészülési mozzanatok, azt várjuk a szokásos téli megnövelt kapacitások - nemcsak a szállók, hanem a nappali melegedők hétvégi nyitva tartása, étkezési és egyéb szolgáltatások - mellett is, hogy ebben az évben óhatatlanul többen fogják felkeresni a szolgáltatásainkat, merthogy többen kerültek – úgy tűnik – utcára, és többeket fog a hideg besodorni az intézményeinkbe, és egyébként nyilván köztudott, a fővárosban még a hidegre ráhúzzunk annyiban is, hogy megpróbálunk főpolgármester úrral együtt valamilyen új egyensúlyt kialakítani, hogy azért bizonyos helyekről, a nagyon nagy közforgalmi helyekről mégis csak be lehet hozni az embereket, és ezeket az embereket is megpróbáljuk kiszolgálni.

Ezekhez már egy-két évvel ezelőtt is el kellett indítanunk néhány programot. Ezt mi „Nyitás az utcára” fantáziánévvel illettük. Ezek egészen sajátos és új szolgáltatásokat jelentenek, és mindegyik – azt kell mondani – nagy sikerrel folyik annak ellenére, hogy a mennyiségi igényeket nem tudjuk kielégíteni. Olyan nagyon egyszerű dolgokra kellett rájönnünk, hogy itt van egy nagyon nagy infrastruktúra, mondjuk a BMSZKI kezelésében, de más ellátó kezelésében is, házak, ahol vannak szociális munkások, persze lakók is, vannak vizesblokkok, közös helyiségek, és a „Nyitás az utcára” programnak az egyik alprogramja az úgynevezett nyitott szolgáltatások programja. Tehát egész egyszerűen megpróbáltuk kinyitni ezeket a szállóférőhelyeket azok számára, akik az utcán élnek, közterületen élnek, mert az ugye szintén köztudott, hogy a közterületen élők egy része – hogy mondjam? – idegenkedik attól, hogy bejöjjön lakni, és azt gondoltuk, és ez egyébként ki is derült, hogy jól gondoltuk, hogy jó, nem jön be lakni, de bejön a szociális munkással beszélgetni vagy ügyeit intézni vagy csak mosakodni, megismerkedik a környezettel, és ki fog esetleg egy részük számára derülni, hogy nem is olyan borzasztó egy ilyen szálló, és hogy be lehet kerülni, és hogy ilyen módon embereket be tudunk vonzani az utcáról is. Olyanokat, kik addig ettől idegenkedtek.

Minden ilyen mondat után egyébként utána kéne tennem, hogy ezek a szállók nem igazán komfortos elhelyezést biztosítanak. Ezt mindig tudni kell. Valahol, még átmeneti szállón is tíz fölötti ágy van egy-egy szobában. Tehát ezek nem kényelmes helyek és nem vagyunk túl jól ellátva. Jó, tehát alig van ágy, szék, asztal, tehát minden erőfeszítés ellenére ezek nem valami nagyon komfortos dolgok.

A „Nyitás az utcára” programunk egy másik nagyon fontos eleme volt, és ez már nagyon sok embert érintett, hogy korábban – és azt kell mondanom, hogy nemcsak a BMSZKI-t érintette, hanem más ellátó intézményt is érintett – bizony nagy nehézségbe ütközött, hogy a fizetős átmeneti szállókra bekerüljenek az utcáról emberek. Itt kölcsönös

toleranciára volt szükség, egyrészt ezek az emberek – hogy is mondjam? – néha szeretnek még alkoholt fogyasztani, másrészt egészen különös szokásaik vannak, olykor például, ha bekerülnek fizetős helyre, nem az ágyra fekszenek, hanem mellé fekszenek, vagy nem veszik le a cipőjüket. Szóval van egy ilyen egészen sajátos dolog. Ha mi ezt nem toleráljuk, akkor kimennek két nap múlva. Tehát elkezdtünk egy olyan programot, ahol kifejezetten befogadó szobákat alakítottunk ki olyan rendszerben, hogy az első hónapban mindenféle sajátosságokhoz igazodunk, tehát mi igazodunk és nem nekik kell igazodni. Olyanokat is pótolni kell, hogy pizsama, meg papucs, szóval ilyen teljesen egyszerű dolgokat.

Tehát részben valahogy meg kell próbálni integrálni ezeket az embereket, igazodni az ő addig kialakult szokásaikhoz, és utána ez egy rövid időszak utána átfordul egyébként abba, hogy akkor most már együtt tudunk élni, és akkor átmeneti szállón lakóként tudnak lakni. Ez több száz embert, tehát majdnem ezer embert jelentett, mondjuk, az elmúlt két év alatt. Ez abszolút nem látható a város utcáin egyébként, de ezer ember hoztunk be direkt az utcáról átmenetiszálló-lakónak. Nekünk ez nagyon sok munkát jelentett. Ez hihetetlen speciális munka konkrétan ezekkel az emberekkel. Nem tudom, hogy a város utcáin látszik-e, de mindenesetre ez egy igen fontos előrelépés volt.

És akkor szólnék a kiléptetés lehetőségéről, mert anélkül nem tudunk beléptetni. Amikor én 2002-ben idejöttem ebbe az intézménybe, akkor minden kolléga azzal fogadott, hogy innen ki nem lehet jutni, teljesen perspektívátlan volt a szociális munkások munkája, tehát hogy ez a végállomás. Most ezt nem mondom el hosszan, de erre – én nem hajléktalanügyes vagyok, hanem lakásügyes – nem volt nehéz nekem rájönnöm, hogy nyilván itt lakhatást kéne ezeknek az embereknek biztosítani ahhoz, hogy kikerüljenek ezekről a szállókról. Akkor elindítottuk ezt a bizonyos támogatott lakhatási programunkat, ahol egy ember 12 napi lakhatásához mi 300 ezer forintot biztosítunk. Ez a 300 ezer forint rettentő egyszerűen úgy néz ki, hogy 60 ezer forintot kap bruttó bérként az utánkötő szociális munkás, mert anélkül nem megy a történet, tehát valaki 12 napon keresztül kíséri, a bérbeadóval tárgyal, szóval rengeteg minden kell, hogy ott meg is maradjon az ember, felvegye a helyi kapcsolatot, meg a foglalkoztatást, tehát nem mondom el, hogy mi mindent kell csinálnia. Tehát ő ezért a 12 napos pluszmunkájáért kap bruttó 60 ezer forintot, az emberünk, akit pedig támogatunk, tulajdonképpen havonta átlagosan 20 ezer forintot kap támogatásként. Ezt nem ő kapja, ezt a bérbeadó kapja, általában csökkenő összegben működtetjük ezt a programot. Tehát az elején nagyobb a támogatás, kisebb az önrész, és a végére már picit támogatás kell és nagyobb az önrész. A kint lakóinknak egyébként jelentős része – ameddig tudjuk követni, tehát – még néhány hónapon keresztül konkrétan ezekben a bérletekben marad, mert átfordul akkor önerőssé.

Ezt úgy kell elképzelni, hogyha valaki szeret számolni, hogy ennek az igazi reális megvalósítása általában az, amikor két ember összeáll. Párokkal ezt gyönyörűen lehet működtetni, ha valaki kiszámolja, hogy mi az a minimális jövedelem, amihez ezek az emberek hozzájutnak, akkor ez pont elég, ha ügyesek a kollégák és olcsó bérletet szereznek.

Ezen, a támogatott lakhatási programon keresztül 1700 embert „eresztettünk ki” a saját intézményeinkből az elmúlt három év alatt. Ezt a programot is és sok más programot is az Összefogás Közalapítvány támogatja, és akkor én most idefűzök egy választ, amit elfelejtettünk megadni, és aztán lehet, hogy még egy picit a téli felkészülésben tovább megyek, az elnök úrtól érkezett egy kérdés még a korábbi körben, hogy miért csúszott el az Összefogás Közalapítvánnyal való szerződéskötés, ha én jól tudom, ennek rettentő egyszerű oka volt: a Hajléktalanokért Közalapítvánnyal való szerződés még a kormányváltás előtt kötődött meg, ha én ezt jól tudom, és az Összefogás Közalapítványnak a szerződéskötésére már az új kormányzat felállásában került volna sor, csak a minisztérium és az átrendeződések bürokratikus súrlódásai elnyúltak. Tehát egyszerűen csak bürokratikus oka volt, ha jól tudom. Most már lett aláíró, és akkor meglett a szerződés.

Viszont ennek nagyon fontos másik oldala, amit szintén kérdezett az elnök úr, hogy a fővárosban évek óta úgy folyik a téli ellátás, hogy az összes ellátó már nyáron átnézi azt, hogy az előző télnek mik a tapasztalatai és ki mit vállal és hogyan az elkövetkező télre, és már nyáron aláírnak egy közös megállapodást, az összes fővárosi ellátó. Tehát összerakják lényegében az úgynevezett téli krízisellátás gerincét. Tehát, amikor arról beszélünk, hogy diszpécserközpont, krízisautó Pesten és Budán, speciális utcai szolgálatok, amik szintén rögtön hívhatóan mennek, hogyha szükség van rájuk, plusz étkeztetés, plusz befogadott férőhelyek, plusz lábadozók a betegek részére. Tehát mindaz, ami a gerince a budapesti és a Pest megyei téli ellátásnak, azt már nyáron lefektetik ezek az ellátók, és ez alapján, a szándéknyilatkozat alapján pályáznak az Összefogás Közalapítványhoz.

A jövő héten fog dönteni az Összefogás Közalapítvány a csúszás miatt az idei téli ellátás forrásairól. De azért itt helyzet is van, meg nem egy napja ismerik egymást itt a szervezetek, úgyhogy mindenki elkezdett november 1-jén dolgozni. Ami le lett fektetve nyáron, azt mindenki november 1-jén elkezdte. Itt nyilván a lényeges ellátásokról van szó, nyilván azt gondolván, hogy majd ez meg is lesz finanszírozva. Nagyon nagy baj lett volna, hogyha ez ellátási hiányidőszakot jelentett volna, de mindenki kinyitotta hétvégére a nappali melegedőjét, meg is voltak az első tapasztalatok, nehezen kiszolgálható tömegek jelentek meg, és most az első hétvégeken elindultak a krízisautók, a szokásos téli ellátás Budapesten, a kicsi finanszírozási csúszás ellenére, ha úgy tetszik, hitelben vagy bizalomból elindult. Ennyit az Összefogás Közalapítványról.

Én még annyit gyorsan, mert egy kicsit hosszúak lettünk. Amik felmerültek kérdések, azért válaszolnék, mert azt nincs időm elmondani, hogy a BMSZKI egyben egy regionális hajléktalan módszertani központ is, aminek el kell látnia egy jogszabályt javasló és fontos módszertani feladatokat, de például az egyik példa erre éppen az, amikor az utóbbi időszakban a minisztérium megkeresett bennünket is, hogy milyen szociális törvénybeli és egyéb jogszabályi módosító javaslataink lennének, és az egyik éppen az idősotthonokra váró hajléktalanok bekerülési esélyeinek növelésére vonatkozott. Hogy mit tud szabályozni egy törvény? Az csak valamit tud segíteni azon a helyzeten, hogy sorok állnak az idősotthonoknál, mi azt javasoltuk, hiszen most már az intézményvezetők azok, akik ezeket a, mondjuk azt, hogy beutalásokat fogadják, és van egy bizonyos szempontrendszer, amit viszont be kell tartaniuk az intézményvezetőknek a bekerülésnél, hát mi azt a rettentő egyszerű dolgot javasoltuk, most én nem szó szerint fogom ezt idézni, hogy itt a bekerülési feltételrendszerrel jelenjen meg az, hogyha valaki lakástalan. Tehát nincs lakása, és hajléktalanként él akár hajléktalanintézményben, akár közterületen. Hát ez jelenleg szempontként sem jelenik meg az úgynevezett szociális szempontok között. Ha csak szempontként jelenne meg, akkor már beljebb lennének. Hát mi olyanban nem bátorzkodtunk, hogy elsőbbséget élvezzenek, ennél mi már többet tapasztaltunk, de őszintén azt gondolnánk, hogy az, aki itt ilyen hajléktalanszállókon lakik, vagy aki éjjeli menedékhelyen lakik vagy ne adj isten, utcán lakik, és idősotthonba bemenne és várakozik, hát én nem tudom, de miszerintünk elég indokolt lenne, hogy bekerülhessen idősotthonba. Ismervén azt is, hogy persze lakásból is mennyit várnak emberek idősotthonra, de ezeket a körülményeket nem lehet igazán túlélni.

És ezzel picit vissza is megyek a budapesti mozgásokhoz is, mert összefügg az úgynevezett aluljáró programmal is, hogy így mondjam, hiszen össze kell hogy függjön. Lépéseket fogunk tenni itt az egészen közeli napokban, hogy többek között azok, akik az aluljárókban élnek, és idősotthonba szeretnének bekerülni, nem gondoljuk, hogy ez sok ember egyébként, őket lehetőség szerint napokon belül fogjuk bejuttatni idősotthonokba különböző, azért mégiscsak megoldható önkormányzati intézkedéseken keresztül. Tehát azért, hogyha nagyon akarjuk, akkor azért be lehet juttatni embereket, hogyha ők is be akarnak jutni, és azért tudunk rá lehetőséget teremteni.

Még annyit a végén, hogy ami nekünk a legnagyobb, talán problémánk azokkal kapcsolatban, amiket csináltunk a BMSZKI-ban, az az, hogy mi tulajdonképpen kialakítottunk a kivezető úton keresztül egy elég jelentős nagyságrendű kiléptetési lehetőséget ezen a lakhatási támogatáson keresztül. Ez nemcsak azoknak az érintett embereknek a javát szolgálja, akik ily módon nem intézményben, hanem lakásban laknak, ami azért jelentős integrációs tényező számukra, elmondhatatlanul fontos számukra, hanem ezzel áttételesen nyilvánvalóan ugyanennyi férőhellyel lehetőséget biztosítottunk arra, hogy ahonnan ők kimentek, oda fel tudjunk venni embereket az utcáról. Tehát valahogy ezt a lehetőséget fenn kell tartanunk, és ami a probléma ebben a dologban, hogy viszont sajnos azt a mai napig nem tudtuk elérni, hogy ez a bizonyos, hajléktalanok számára kialakított lakhatási támogatási lehetőség valamilyen módon összeérjen a helyi lakástámogatási rendszerekkel, és ezzel is szeretném befejezni, mert lényegében ez a téli programnak az a része, amihez itt több hozzászólás érkezett, de egy ilyen BMSZKI vagy hajléktalanellátó intézmény sajnos csak a következményeket kell hogy elviselje. Mi is úgy látjuk, hogy nagyon sok ember egész egyszerűen kiszorul a lakásából, mert, mondjuk, nem tudja fizetni a rezsijét vagy a lakbérét és ki van kapcsolva a villany és a gáz.

Említettem a számokat is, hogy mi milyen támogatást tudunk adni. Mi tudjuk adni ezt a havi, átlagban húszezer forintos támogatást. Amikor emberünk elérkezik a 12 hónap végére, és esetleg valamilyen kis támogatásra még szüksége lenne, ha kiszámoljuk egy átlag budapesti albérlet és a minimálbér vagy ne adj isten egy rokkantnyugdíj közötti különbséget, még mindig valami lakásfenntartási támogatásra szüksége lenne, hát akkor ez – mondjuk azt -, hogy az átlagösszeg 2500 forint havonta, és jobb esetben 12 ezer forint, de az már csúcs. Olyankor már meg tudjuk tartani az embert a lakásban. De ha csak 2500 forintot kap havonta, akkor nagy eséllyel vissza fog hozzánk jönni. Nagyon sok olyan ember is van, aki rokkantnyugdíjas vagy korlátozottan munkaképes, tehát egy száz százalékos és egy nagyon jó jövedelemhez nem tud hozzájutni, és abból a szerény jövedelemből kéne, hogy valahogy az önálló lakhatását megtartsa. Nyilván erre vonatkoznak aztán különböző javaslataink, amihez nagyon nagy levegőt kell vennie szegény kormánzatnak, majd meglátjuk, hogy mire telik.

Nem említettem most - mert ezt a telet, úgy érezzük, hogy még nem érinti, reméljük, hogy nem érinti – a viszonylag nagy tömegű devizaadósokat. Amit mindenféle stoprendeletek egyelőre szerencsére visszatartanak. Mi még nem gondoltunk bele abba, hogy annak milyen következményei lehetnek. Reméljük, nagyon-nagyon-nagyon reméljük, hogy a hajléktalanellátásra nem hárul rá. Ezt nem hajléktalanellátóként mondanám.

Köszönöm a lehetőséget.

ELNÖK: Köszönjük szépen a tájékoztatást. Közben kicsit elszaladt az idő. Felteszem a kérdést a bizottság tagjainak, hogy kíván-e valaki most hozzászólni, vagy pedig kezdjük el az intézmény meglátogatását, és közben is fel lehet tenni kérdéseket. Baráth Zsolt képviselő úr!

BARÁTH ZSOLT (Jobbik): Köszönöm a szót, elnök úr. Csak azért kihasználnám a lehetőséget, hogy még a kormány tisztviselője itt van, a főosztályvezető asszony személyében, látom, hogy már éppen pakol, de csak egy rövid kérdés, Győri úrral itt nagyjából egyre forog az agyunk, én írtam közben néhány gondolatot. Többen is emlékezhetnek arra, hogy 1990-től 2008-ig az önkormányzati bárlakások száma egyötödére csökkent, emlékeztem szerint 714 ezerről 140 ezerre. A banki hitelkárosultak azonban szaporodnak, 2008-tól azt mondják, hogy válság van, és azért ezt a saját bőrünkön is tapasztaljuk, a hajléktalanokról nem is beszélve, a helyzet egyre rosszabb. Várható az úgynevezett gázáremelés, amivel szoktak itt bennünket riogatni a mindenkori kormányok, ami a rezsiköltségek növekedését magával vonja, de természetesen egyéb energiaköltségek is

várhatók, aztán van ez a kormányhatározat, ez a Pintér-féle hajléktalanterv a közterületek rendeltetésszerű használatának jogszabályi változásairól, s a többi, jön ez a téli időszak, ami már szinte itt is van a nyakunkon, habár most húsz fok körüli hőmérséklet van odakint, de holnapután lehet mínusz is, és ez csak a felszín, ami „fecseg, lent hallgat a mély”. Az lenne a kérdésem, hogy van-e a kormánynak úgynevezett krízisstratégiája egy robbanásszerűen bekövetkező hajléktalaninvázióra. Mondjuk, legközelebb most a 2010-2011-es télre? Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm. Van-e még hozzászólás? *(Nincs jelentkező.)* Amennyiben nincs, akkor megadnám még a szót.

DR. ANDRÁCZI-TÓTH VERONIKA (Nemzeti Erőforrás Minisztérium): Köszönöm. Egyrészt a közalapítvány maradt 39,9 millió forint pontosan erre a célra van elkülönítve, a téli krízishelyzetek gyors, hatékony kezelésére, hogyha olyan szintű hideg következik be, és annyi ember jelentkezik az intézményekbe, illetve most tekintjük át, hogy egyéb források valahol rendelkezésre állnak-e, amelyek átcsoportosíthatók ilyen célra és felhasználásra a 2010-es, 2011-es télre vonatkozóan.

ELNÖK: Köszönjük. Nos, ha nincsen további hozzászólás, azt javaslom, hogy az utolsó napirendi pontunkra térjünk rá, ez pedig az intézmény meglátogatása. Egy háromnegyedórás időintervallumban gondolkodtunk, hogy meglátogatnánk az intézményt, nyilván, hogyha a képviselők részéről valakinek el kell menni, akkor érthető, de javaslom, hogy nézzük meg, mert valóban a saját szemünkkel látni a leghasznosabb szerintem egy ilyen intézmény működését.

Egyebek

De mielőtt elindulunk, megkérdezném, hogy egyebekben van-e valakinek valamilyen hozzászólása. *(Nincs jelentkező.)* Amennyiben nincs, köszönöm szépen a részvételt, az ülést berázom.

(A bizottság tagjai és a meghívók bejárják az említett intézményt.)

(Az ülés befejezésének időpontja: 12 óra 1 perc)

Sneider Tamás
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Lajtai Szilvia